

12. ZO LEERDE IK FRANS ...

Jef ELSEN

Ik vind Frans een mooie, elegante taal. Maar eigenlijk ben ik het Frans niet zo goed machtig. Frans verstaan lukt wel. Maar het vlot spreken is een stuk moeilijker. Als leerling van een buitenschool, leerden we geen Frans in het lager onderwijs. Om toch in het college mee te kunnen, spijkerde de hoofdonderwijzer ons naschools wat elementaire kennis van het Frans bij. Dat werd beschouwd als een groot voorrecht. Het kleine klasje bestond, naast mij, ook nog uit de twee oudste zonen van de hoofdonderwijzer. Die hoofdonderwijzer was geen “geduldig” man en straf kon toen ook nog bestaan uit een pak rammel. Vooral wanneer er werd gelachen bij het onjuist uitspreken van een woord of bij het leggen van een verkeerde klemtoon, kon de hoofdonderwijzer in woede uitbarsten ... omdat hij dan de indruk kreeg dat we hem voor het lapje hielden. We kregen het Frans er dan ook letterlijk “ingedramd”.

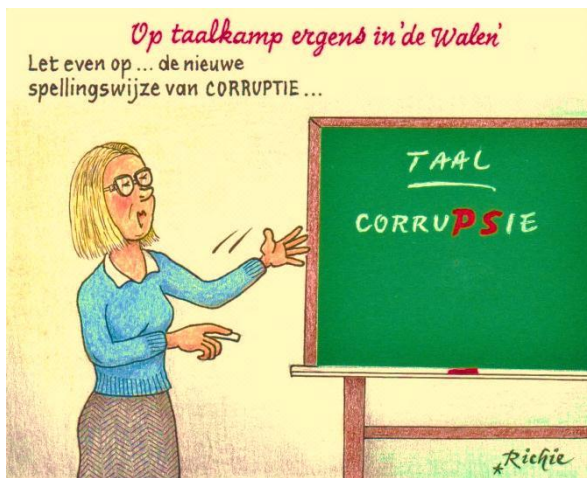
Tijdens het eerste jaar aan het college, haalde ik voor Frans net een voldoende. Pastoor Swinnen voelde zich dan ook verplicht om mijn Frans bij te werken tijdens de grote vakantie ... en dit met zachte hand. Ik werd elke werkdag na de mis op de pastorie verwacht om het Frans te oefenen. En thuis ondervroeg mijn vader regelmatig mijn Franse woordenschat. Ook Roza Lens speelde een rol bij mijn vorming in het Frans. Zij was samen met mijn zus leidster van de VKAJ en kwam regelmatig bij ons thuis. Maar zij was ook meid op het Kasteel van Terlaemen en redde bij haar Franstalige werkgever regelmatig oude kranten van de vuilnisbak. Zo kreeg ik via haar de kranten “Le Soir”, “La Libre Belgique” en “La Dernière Heure” te lezen. Op jeugdige leeftijd raakte ik aldus vertrouwd met de tegenstellingen tussen Vlaanderen en Wallonië. Zo gaven de Franstalige kranten in die dagen bv. meer aandacht aan de arbeidersstrijd en aan politieke problemen. Ook publiceerden zij bv. veel meer vrouwelijk naakt dan de “brave” Vlaamse kranten ...

Al deze inspanningen hadden enig succes. De volgende jaren slaagde ik telkens zonder veel problemen voor het Frans.

Tijdens vakantiewerk bij tuinder Vic Mullens, kreeg ik zelfs het vertrouwen om “tolk” te spelen in het Luikse om bestellingen voor chrysanten los te peuteren bij bloemisten en winkeliers: “Madame, ce sont des grosses”. En ook dat lukte ...

Met de Chiro trokken we in die tijd regelmatig op meerdaagse fietstocht naar Voeren en naar de Ardennen. Onze fietsen waren dan bepakt en bezakt, want we sleurden niet alleen onze eigen proviand mee, maar ook onze tenten. In het Frans vragen om onze bidons met water te mogen vullen, lukte voortreffelijk. Maar tijdens een tocht naar Dinant, bekwam ons dat Waalse water slecht: de helft van de groep kampte met zware maag- en darmklachten.

Op latere leeftijd kregen we weinig gelegenheid om het Frans te oefenen of kwamen we terecht in omstandigheden waarin er werd verondersteld vooral géén Frans te spreken.

De generaties voor ons oefenden hun Frans aan de universiteit te Leuven, die toen nog tweetalig was. Maar wij maakten de acties rond “Leuven Vlaams” mee. Een tijd met studentenprotest, straatgeweld, voetknallers en inzet van waterkanonnen. En die strijd liet zich ook

voelen in de dagelijkse, persoonlijke contacten tussen studenten. Wij weigerden ook maar één woord Frans te spreken met de Waalse baron die in hetzelfde studentehome verbleef.

Ook toen ik later directeur werd van het Vlaams Cultureel Centrum Voeren (VCCV) werd mij, als vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschap, weinig ruimte geboden om Frans te spreken. Toen luidde de leuze immers: “Voeren Vlaams !!!”. En ook dat lukte ... wel met taalfaciliteiten voor de Franstaligen.

Eenvoudige les Nederlands-Frans	
Boenwas	Cire
Zacht	Doux
Tante	Tante
Uur	Heure
Etheen	Ethène
Noch	Ni
Wandelstok	Canne
Malen	Moudre
Hand	Main
Lees nu de Franse kolom van onder naar boven	